

Meglepetésvendég a Hollósy-megemlékezésen

Hollósy Simon születésének 158. évfordulója alkalmából a magyarörmény származású festőre emlékezett koszorúzással és örömteli meglepetést szerző műsorával a XII. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat.

A Hollósy Simon festőművészről elnevezett utcában a koszorúzás nem történhetett elég méltóságteljesen, hiszen a 2013-ban elkészült emléktábla közel négy méter magasan helyezkedik el. A megemlékezés színvonalát azonban jelentősen emelték a

meghívott vendégek, valamint a koszorúzást követő program szereplői. Az emléktáblát megkoszorúzta *Fonti Krisztina*, a Hegyvidék Önkormányzat alpolgármestere, *dr. Issekutz Sarolta*, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a II. Kerületi Örmény Önkormányzat

Balról jobbra: Zárugné Tancsics Katalin, Kolláthné Hollósy Rita, dr. Issekutz Sarolta, Fonti Krisztina, Hegedüs Annamária, Béres Attila. A hátsó sorban néhány vendég áll.

elnöke, valamint *Hegedüs Annamária*, a XII. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnöke és *Béres László Attila* elnökhelyettes.

Az önkormányzat zsúfolásig megtelt termében elsőként tiszteletbeli vendégünk, *Kolláthné Hollósy Rita* programunkon feltárta, hogy a festőművészhez ro-

koni szálakkal kötődik, s fényképekkel színesítette mondnivalóját.

„Hollósy Simon Nagypapám (*Hollósy Károly* 1876-1920) unokatestvére volt. Ezt, mint tény tudom, de sajnos családi legendákat nem tudok mesélni, mivel Édesapám (*Hollósy Károly Antal* 1919-2007), aki ötödik gyermekként született, egy éves volt, amikor az édesapja váratlanul a vasúthoz vezető úton összeesett, mire megtalálták, már nem lehetett rajta segíteni. Nagymamám gyermekeivel, három leánnyal és két fiúval özvegyen maradt. Igen büszke és erős asszony lévén egyedül nevelte gyermekeit, néhai férje családjával a távolság miatt és tartva attól is, nehogy hírbe hozzák, nem tartotta a kapcsolatot, özvegységben élte le az életét. Én viszonylag későn, 1953-ban születtem, mire a család története, eredete elkezdett érdekelni, már nem volt kitől kérdezni. Gyermekkoromban otthonunkat viszont a festő emlékére a Tengeri hántás című festményének reprodukciója díszítette.

Az örmény gyökerek is csak úgy maradtak meg bennem, hogy édesanyám és családja gyakran „örményezte” édesapámat, utalva jellemére és tulajdonságaira – természetesen ez pozitívan értendő.

A meghívás megtisztelő és izgalmas. Nézve Hollósy Simon fotóit, döbbenetes a hasonlóság közte és Édesapám között, a dús szemöldök, a tekintete, a hullámos, sötét haja, a csapott váll... Amennyiben hetedziglgen öröklődnek a tulajdonságok, a nővérem és én is ügyesen rajzoltunk, festettünk, érdeklődtünk a művészettörténet iránt. Mint tanító hasznosítottam ezt a képességemet, de három gyermekem közül a középső a Török Pál utcai Képzőművészeti Szakközépiskolában szobrász szakon Nívó-díjjal végzett, utána építészmérnök lett.”

Dr. Issekutz Sarolta számtalan kérdést tett fel a nagy meglepetést keltő vendégnek, hiszen korábban ő is keresett Hollósy-leszármazottakat – eredménytelenül. Ez az álma most vált valóra.

Igazi magyar hangszert, tárogatót szólaltatott meg *Ambrus Károly*, aki szép énekével is szórakoztatta a résztvevőket. Hollósy Simon Rákóczi-induló képéhez kapcsolódva kuruc dallamot játszott.

Seremetyeff-Papp János művészettörténész, Podmaniczky-díjas restaurátorművész, a Képzőművészeti Egyetem

egykori tanára kimagasló színvonalú előadást tartott az örmény származású, de a magyarság iránt erősen elkötelezett Hollósy Simon festőművész életútjáról és művészetéről.

Előadását két részre bontotta. Hollósy művészetének jobb megértése és a művészettörténetben való jobb elhelyezésének érdekében. Az első részben a korát közvetlenül megelőző irányzatokat taglalta. Eközben olyan képeket láthattunk, melyek témájukban, mondanivalójukban visszaköszöttek Hollósy alkotásaiban is, csak egészen más megfogalmazásban. A XVIII-XIX. század jellemző stílusirányzata az akadémizmus volt, mely mereven ragaszkodott a festőakadémiák akkori szemléletéhez.

Az akadémikus stílus fő jellemvonását a historizmus jelentette. Ez leginkább abban nyilvánult meg, hogy történelmi tárgyú, sokszor az antik világba visszanyúló témákat jelenítenek meg, kínos aprólékosággal. Ennek az irányzatnak kiemelkedő magyar képviselői közül *Székely Bertalant*, *Than Mórt*, *Madarász Viktort* és *Benczúr Gyulát* említette meg az

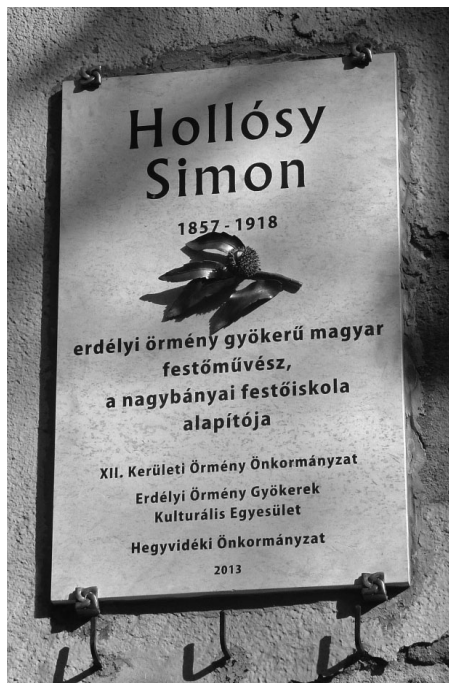

A nagybányai iskola tagjai: hátsó sorban balról jobbra: Nyilassy Sándor, Szeremley Gyula, Kubinyi Sándor, Iványi Grünwald Béla, Réti István, Hollósy Simon. Első sorban balról jobbra: Ferenczy Valér, Ferenczy Károly, Horthy Béla, Herrer Cézár, Benes Pál.

előadó. Többek között az ő képeiken keresztül pillanthattunk be ebbe a világba.

Az akadémikus stílusirányzat ellen egy fiatal francia tájképfestőkből álló csoport fellázadt, és a Párizs környéki

Fontaineblau-i erdő közelében lévő Barbizon nevű faluba költöztek ki. Ők vették meg az úgynevezett barbizoni stílusirányzat alapjait. Szakítva minden kötött formával, a természeti tájak valós szépségét és hangulatát akarták megjeleníteni.

Az előadás második felében *Szeremetyeff-Papp János* röviden ismertette Hollósy életútját, több időt szentelve a Münchenben eltöltött éveinek. Az ottani akadémia egyik jeles tanítványaként tartották számon, kitűnt rajztudása, a németalföldieket idéző anyagábrázolása, naturalizmusa. A franciaországi hírek hatására ő is otthagyja az akadémiát és saját iskolát alapított, amely Hollósy-iskola néven került be a festészet történetébe. Az akadémikus festészetet művészietlen hamisságnak tartotta, szakított az akadémiai hagyományokkal, és a

naturalizmust, a természet minél tökéletesebb ábrázolását tűzte ki célul. Hollósy iskolájának egyik kiváló tanítványa volt *Csontváry-Kosztka Tivadar* is, akit az alábbi képen bal oldalon a nagyobb méretű festmény fölött láthatunk.

Az 1885-ben festett *Tengeri hántás* című képe hozta meg Magyarországon és külföldön egyaránt az igazi elismerést Hollósy számára. Már ez a kép is magában rejti későbbi törekvését, a nemzeti festészet megteremtését. *Zrínyi* című alkotásával (1896) ugyan a historizmust idézi fel bennünk, de annak minden kötöttsége nélkül.

További művein gyakran láthatunk kocsmai jeleneteket, életképeket (pl. *Két tűz között*, *Az ország bajai*), melyeken legtöbbször katonák és parasztemberek egyszerre tűnnek fel. A megművelt föld, a hazai táj és történelmünk eseményei is visszaköszönnék a vásznakról.

Az előadó igen széles körű kutatómunkája során idézetet talált *Iványi Grünwald Bélától* is: „Hollósy Simon barátommal, akivel régi idők óta jó barátságban élttem, elhatároztuk, hogy közös iskolát csinálunk. Neki már volt egy Münchenben jól ismert iskolája, de a küzdelmek anynyira kifárasztották, hogy új, friss erőre volt szüksége. A sors véle engem hozott össze. Mindketten éreztük, hogy

csakis itthon lehetünk boldogok, és csak hazánk földje lehet művészetünk melegágya. Elhatároztuk, hogy a nyári hónapokat itthon, Magyarországon fogjuk tölteni és magunkkal hozzuk tanítványainkat is. Lehettek úgy negyvenen, volt közöttük minden országból való.” Egyértelmű

tehát, hogy a hazaszeretet is szülőföldjére vonzotta vissza Hollósyt. A nagybányai iskola létrehozásával kapcsolatban egy érdekes epizód is említett *Seremetyeff-Papp János*. Amikor a polgármester az iskola céljára kiszemelt nem túl barátságos épületet megmutatta Hollósynak, s véleményét kérte, ő szigorú ábrázattal dörögte: „Disznóól!” – majd szelíd hangon hozzátette: „...lesz belőle, ha mi beköltözünk.”

Hollósy 1902-ben személyes ellentétek miatt szakított Nagybányával és Técsőre költözött. Egy ideig még München és Técső között „ingázott”, de később már csak Técsőn alkotott. Ott is halt meg, de szülővárosában, Máramarosszigeten temették el. A sírján lévő bronz plakettet az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület készítette.

Az előadó tapintatát mutatja az utolsó dia, melyen örmény nyelven köszönte meg a figyelmet:

Շնորհակալութիւն ձեր ուշադրութեան համար.

A műsort *Ambrus Károly* tárogatójátéka és szép éneke zárta.

Néhány pajzán sor is elhangzott a *Piros az ustorum nyele* című dalban, ám az utolsó két versszakban a nemzeti érzelmek kerültek előtérbe. Az új összetételű XII. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat első jelentősebb rendezvénye agapéval zárult.

Hegedűs Anna Mária

Hollósy, az iskolateremtő

„Jó festő volt, de még jobb tanár” – mondta *Seremetyeff-Papp János* restaurátorművész azon az előadáson, amelyet a kerületi örmény nemzetiségi önkormányzat szervezett Hollósy Simon születésének 158. évfordulóján. Az előadó felidézte, hogy az erdélyi örmény gyökerű magyar festőművész – akinek eredeti családneve: *Korbuly* – Máramarosszigeten született, s fiatalkorában „iskolakerülő, duhajkodó, korcsmázó” életmódot folytatott, amiből apja ragadta ki, ő indította el a művészeti pályán.

Hollósy Simon először Budapestre, majd Münchenbe költözött, ahol az ottani akadémiai kör tagja lett. Hamar szakított az akadémiai stílussal: 1886-ban a naturalizmust, a természet minél tökéletesebb másolását zászlajára tűző szabadiskolát alapított, az itteni egyik legkiválóbb tanítvány *Csontváry Koszta Tivadar* volt. Tíz évvel később, 1896-ban *Ferenczy Károllyal*, *Réti Istvánnal*, *Thorma Jánossal* és *Iványi-Grünwald Bélával* megalapította a nagybányai művésztelepet. Ez azután is – egészen a második világháborúig – a modern magyar festészet meghatározó iskolája maradt, hogy Hollósy 1902-ben személyes

ellentétek miatt otthagyta az alkotóközösséget. Utána főleg Münchenben és a kárpátjai Técsőn tanított és festett, végül már csak Técsőn; ott érte a halál 1918-ban.

Az örmény nemzetiségi önkormányzat rendezvényén Hollósy Simonról nemcsak művészet-, hanem családtörténeti szempontból is szó esett, a Hollósy familia tagjairól az egyik leszármazott, *Kolláthné Hollósy Rita* mesélt a hallgatóságnak. A múltidézéshez egy zenész is csatlakozott: *Ambrus Károly* tárogatón játszott néhány népdalt, hangulatilag kapcsolódva a falusi tájakat, kocsmái életképeket ábrázoló – a közönség számára kivétítőn bemutatott – Hollósy-festményekhez. A kulturális programot koszorúzási ünnepség kísérte. A festőművész emléktáblájánál – amelyet két évvel ezelőtt avattak fel a róla elnevezett hegyvidéki utcában – a XII. kerületi örmény önkormányzat képviseletében *Hegedűs Annamária* elnök, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a II. kerületi örmény önkormányzat nevében *Issekutz Sarolta* elnök, míg a Hegyvidéki Önkormányzat részéről *Fonti Krisztina* alpolgármester helyezte el koszorúkat.

sz. (www.hegyvidekujasg.eu)

